

Možnosti výchovně vzdělávací
péče o sluchově postižené

v ČR

Možnosti včasné intervence

- speciálně pedagogická péče - SRP, SPC
- sociálně právní péče - sociální dávky a příspěvky
- rodinná péče - úzká spolupráce s odborníky
- organizace SP - (FRPSP, ČUN a další)
- zdravotnická péče - depistáž - vyhledávání SP dětí (pediatr, ORL, foniatr)

Předpoklady úspěšné rehabilitační péče o SP dítě

- včasná diagnostika
- včasné přidělení sluchadel
- včasná reedukace sluchu a řeči

Služby rané péče

- zajišťovány v rámci služeb sociální prevence - zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.
- sociální služba zaměřená na pomoc a podporu rodiny dítěte s postižením
- sociální integrace rodiny a minimalizace důsledků postižení na vývoj dítěte
- klientem je celá rodina
- služba je poskytována převážně v přirozeném prostředí (péče terénní, ambulantní)
- spolupráce se systémem zdravotní péče

- Středisko rané péče Tamtam
(Praha, Olomouc)
- podpora rodin malých dětí se sluchovým postižením do 4 let, resp. do 7 let při kombinovaném postižení
- cílem je vybavit rodiče informacemi a dovednostmi - snižování míry negativních vlivů zdravotního postižení, integrace dítěte i rodiny do běžného života společnosti, podpořit přípravu dítěte pro následující stupeň výchovně-vzdělávací soustavy
- www.tamtam-praha.cz
- www.frpsp.cz

Speciálně pedagogická centra pro sluchově postižené

- zahájila svou činnost počátkem 90. let 20. století
- zřizována při základních školách pro sluchově postižené (vyhláška č. 72/2005 Sb.)
- zajišťuje komplexní péči SP dětem a mládeži od raného dětství do ukončení přípravy na povolání
- obvykle v SPC působí 2 speciální pedagogové, psycholog, sociální pracovníce
- primárním úkolem je na základě audiologické a speciálně pedagogické diagnostiky zvolit rehabilitační metodu, která by podpořila rozvoj komunikačních schopností SP dítěte.

■ k dalším úkolům speciálně pedagogických center patří :

- depistáž SP dětí,
- psychorehabilitační pomoc a sociální poradenství rodinám
- metodická pomoc SP a jejich pedagogům v integrovaných podmínkách (vypracování IVP, informování o kompenzačních pomůckách, odborné konzultace, zapůjčování didaktického materiálu a odborné literatury atd.)
- výchovně-vzdělávací péče o SP děti raného věku (nácvičení odezírání, sluchová výchova, ILP, smyslová výchova atd.).

Mateřské školy pro sluchově postižené

- *diagnostické úkoly*, které upřesní možnosti dítěte a individuálně na tyto schopnosti navazuje
- úzká spolupráce školy s SPC
- doporučená docházka alespoň poslední rok před nástupem do základní školy

Specifické úkoly mateřské školy

- navazování komunikace
- tvoření a rozvíjení hlasu
- rozvíjení zrakového vnímání
- rozvoj hmatového vnímání, motoriky
- reedukace či edukace sluchu
- rozvíjení řeči od nejranějšího věku a snaha vytvořit u dětí kladný vztah k mluvení
- začátky čtení pomocí globální metody
- dosažení funkční komunikace

Základní školy pro sluchově postižené

- volba vzdělávacího programu je plně v kompetenci ředitele školy, který zohlední při vypracování školního vzdělávacího programu
- přístup ke vzdělávání mohou školy zvolit orální, bilingvální nebo uplatňovat zásady totální komunikace
- povinná školní docházka může být pro žáky se sluchovým postižením prodloužena o jeden rok, tedy *desetiletá* (školní zákon č. 561/2004Sb., vyhláška č. 73/2005 Sb.)

Integrace sluchově postižených

Integrace

- ✓ naprosté zapojení a plné splynutí postiženého jedince se společností lidí zdravých a to ve výchově i vzdělání, v pracovním uplatnění i ve společenském soužití (Sovák, 1972)
- ✓ do světa slyšících i neslyšících

Integrované vzdělávání

- ✓ přístupy a zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol

Inkluze

- ✓ stav, kdy je prostředí běžné školy již na integrované dítě připraveno

Příprava prostředí

- spolupráce s SPC
- ředitel vybírá učitele, který je ochotný pomoci
- umožnění komunikace učitele ZŠ s učiteli z MŠ
- snížení počtu žáků ve třídě
- umístění žáka ve 2.-4.lavici k uličce

Činitelé účastníci se procesu integrace

- sluchově postižené dítě
- rodina
- škola
  - učitel
  - spolužáci

Kritéria pro úspěšné zařazení SPD do ZŠ běžného typu

Dítě

1. Stav sluchu
2. Sluchadlo
3. Věk při přidělení sluchadla
4. Postoj dítěte k jeho vadě
5. Intelekt
6. Děti s více vadami
7. Celkové posouzení

Střední školy pro sluchově postižené

- střední odborná učiliště, odborná učiliště a praktické školy pro sluchově postižené
- nejčastější výuční obory :
  - strojní mechanik, malíř-lakýrník, krejčí, dámská krejčová, truhlář, kuchař, cukrář, elektrikář, zahradník, zámečník, šička, klempíř, čalouník
- maturitu mohou získat SP studenti :
  - na střední zdravotnické škole (obor zubní technik),
  - střední průmyslové škole oděvní, střední pedagogické škole (obor předškolní a mimoškolní pedagogika), střední průmyslové škole elektrotechnické (se zaměřením na výpočetní technologii)
  - na gymnáziu.

Studium sluchově postižených na vysokých školách

- speciální studijní obory pro sluchově postižené tvoří bakalářské obory :
  - * „**Výchovná dramatika neslyšících**“ realizovaná na JAMU v Brně
  - * „**Čeština v komunikaci neslyšících**“ na Filozofické fakultě UK v Praze
- * jiné studijní obory jsou sluchově postiženým studentům přístupny v integrované formě a pro mnohé z nich je to vlastně první společné vzdělávání s intaktní populací.

Literatura:

- HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.
- SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
- Hypertextové odkazy:
www.tamtam-praha.cz, www.frpsp.cz, www.ruce.cz